KAIP IŠJUDINTI DARBO RINKĄ:
BEDARBIŲ IR TREČIŲJŲ ŠALIŲ DARBUOTOJŲ INVESTICIJOS

Elena Leontjeva

Lietuvos laisvosios rinkos instituto prezidentė

2021 m. lapkričio 23 d.

Lietuvos laisvosios rinkos institutas

DEMOGRAFINĖS PROGNOZĖS

- Natūralus gyventojų prieaugis – neigiamas ir blogėjantis:
  - 2020 m. >>> –12,6 tūkst.
  - 2035 m. >>> –16,3 tūkst.
- Darbingo amžiaus žmonių iki 2050 m. sumažės labiausiai tarp EBPO narių.
- Gyventojų amžiaus mediana 2050 m. – 51 metai, antra didžiausia ES (po Italijos).

Lietuvos laisvosios rinkos institutas
ANNO 1990

SOCIALINĖS PERSPEKTYVOS

- Per 10 metų darbingo amžiaus žmonių sumažės nuo 64,7 iki 60,6 proc.
- Pensinio amžiaus žmonių padaugės nuo 1/5 iki 1/4.
- Vienam pensinio amžiaus gyventojui tenka 3,5 dirbančiojo,

  2050 m. prognozė – 1,7.
- Didės socialinės ir fizinės infrastruktūros kaštai, brangs viešasis administravimas, susisiekimas, merdės regionai.

Lietuvos laisvosios rinkos institutas
ANNO 1990

POVEIKIS EKONOMIKAI

- Dirbama ne pilnu apkrovimu, neišnaudojant globalaus paklausos augimo – nesukuriama gerovė, nevyksta plėtra.
- Skatinti to ekonomikos ištekliaus investicijas, kurio trūksta labiausiai – šiandien tai darbo jėga.
- Pasaulyje vyksta konkurencinė kova dėl talentų, darbo rankų – įsitraukę į ją anksčiau ir sumaniau – laimi.

Lietuvos laisvosios rinkos institutas
ANNO 1990

DARBO RINKOS SITUACIJA

- Laisvų darbo vietų lygis 2021 m. III ketvirtį – didžiausias nuo 2008-ųjų:
- 26,7 tūkst. arba 2 proc. nuo visų darbo vietų.
- Užimtumo tarnyboje registruota bedarbių (2021-10-31)
- Iš viso: 190 tūkst.

  75 tūkst. – ilgalaikių.

Lietuvos laisvosios rinkos institutas
ANNO 1990

AR SKAIČIAI VISKĄ NUSAKO?

Laisvų darbo vietų statistika parodo tik dalį laisvų darbo vietų:

- UT registruojama darbo vieta, norint įdarbinti bedarbius ar užsieniečius, kitais atvejais darbuotojų ieškoma rinkoje.

LLRI apklausos (2021) nustatyta:

- virš 60% respondentų galėtų įdarbinti iki 20% papildomų darbuotojų.
- dar trečdalis respondentų galėtų įdarbinti daugiau nei 20% papildomų darbuotojų.

Lietuvos laisvosios rinkos institutas
ANNO 1990

EKSPERTINĖ APKLAUSA

Ar jūsų įmonė susiduria su darbuotojų trūkumu?

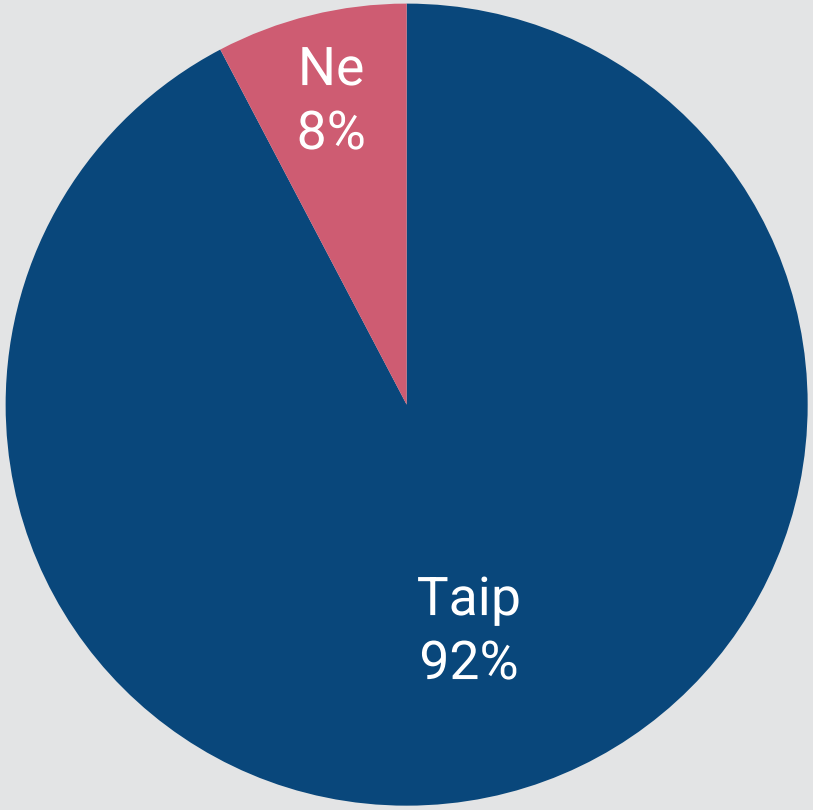

Kokią dalį laisvų darbo vietų registruojate Užimtumo tarnyboje?

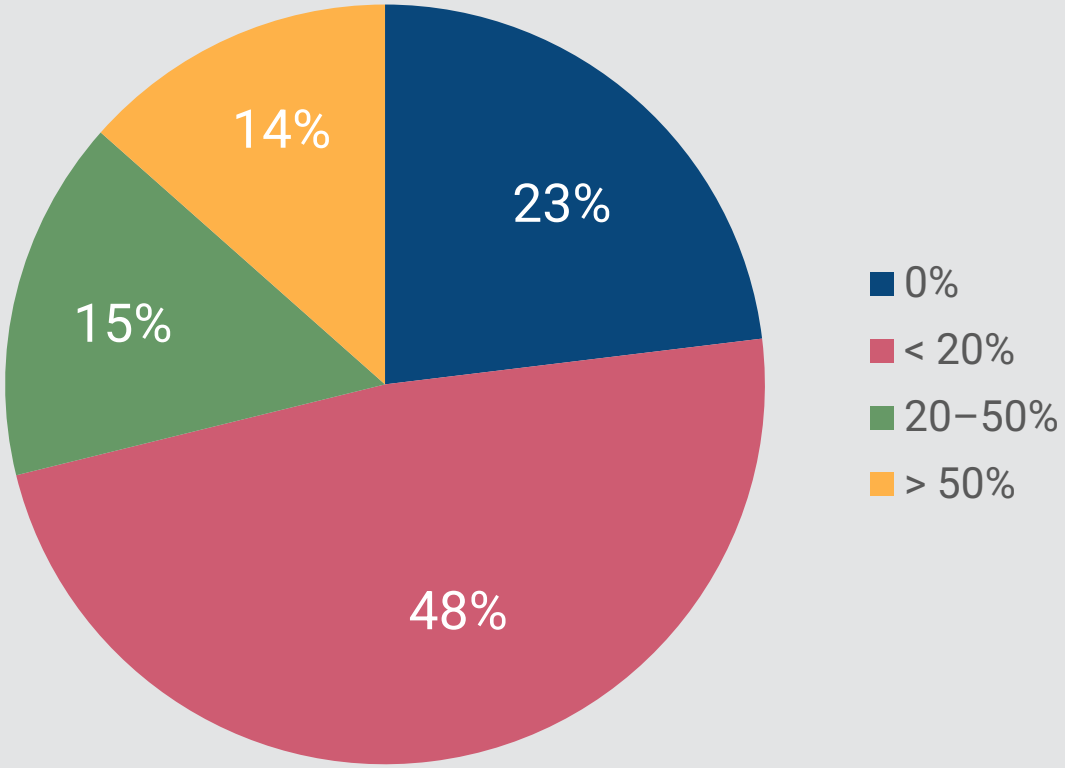

Šaltinis: LLRI apklausa, 2021.

Su kokiomis pagrindinėmis problemomis susiduriate įdarbindami užsieniečius iš trečiųjų šalių? (% respondentų)

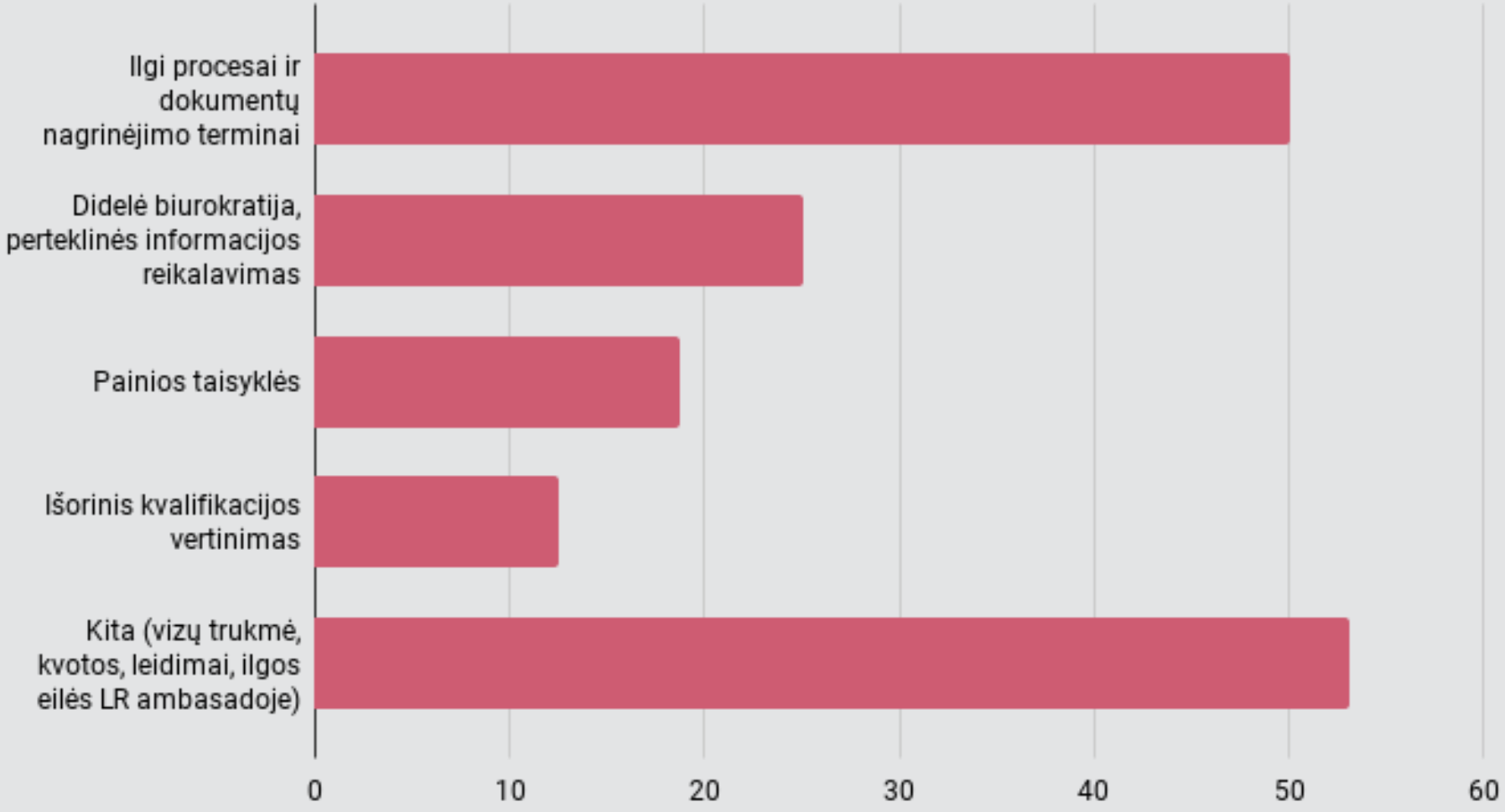

Šaltinis: LLRI apklausa, 2021.

REKOMENDACIJOS I

- Valstybės mastu įtvirtinti tikslą „pritraukti legalių ir dirbti norinčių migrantų iš artimųjų šalių“, taikant visų kategorijų darbuotojams.
- Atsisakyti funkcijų dubliavimo tarp Migracijos ir Užimtumo tarnybų, tarp rinkos ir Užimtumo tarnybos.
- Užimtumo tarnybai susitelkti į bedarbių integravimą, įtraukiant privačias įdarbinimo įstaigas.
- Atlyginti už rezultatus, ne už procesą.
- Panaikinti perteklinę migracijos biurokratiją, kuri yra nelegalaus darbuotojų įvežimo, išnaudojimo ir mokesčių nemokėjimo Lietuvoje dirva.

REKOMENDACIJOS II

- Trumpinti migracijos procesus, nacionalinės vizos ir laikino leidimo gyventi išdavimo terminus.
- Panaikinti draudimą Lietuvos laikinojo įdarbinimo įmonėms įdarbinti trečiųjų šalių darbuotojus.
- Kol galioja *Patvirtintų įmonių sąrašas* ir palengvintos migracijos taisyklės, lengvinti ūkio subjektų galimybę naudotis šiuo kanalu.
- Plėsti šalių, kurių piliečiams taikomos lengvesnės migracijos taisyklės, sąrašą.
- Viešąją imigrantams aktualią informaciją skelbti ir komunikuoti jiems suprantama kalba.

Lietuvos laisvosios rinkos institutas